

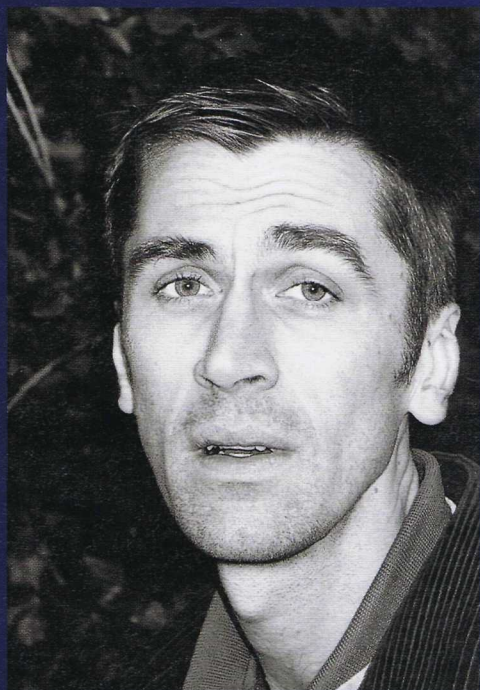
EUGÈNE VAN VELDHOVEN: OPPERVLAKTEONTWERPER

Vertaald textiel

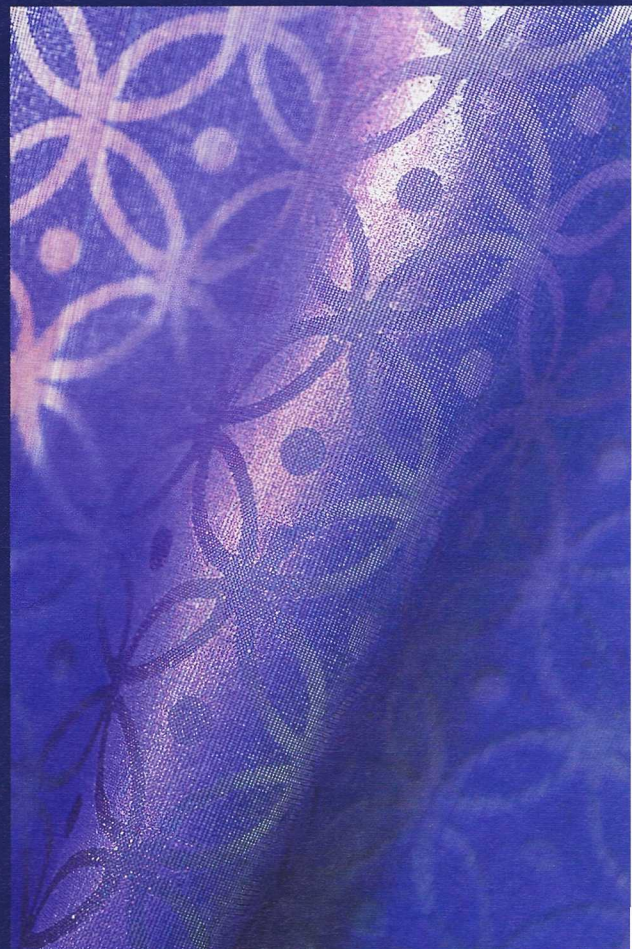
Cécile Dornseiffen
foto's: Eugène van Veldhoven
portretfoto: Anja de Roos

Rubberdruk op fluweel en vilt. Stoffen die roesten. Glitters en UV-gevoelige inkten. Je kunt het zo gek niet bedenken of Eugène van Veldhoven - fabric specials, design & consultancy - experimenteert er mee.

Zijn klanten komen niet alleen uit de mode en het interieurtextiel; ook vanuit de auto-industrie is er belangstelling. 'Eigenlijk ben ik geen textielontwerper meer, maar een oppervlakteontwerper.'

Zeefdruk met metallic inkt op polyamide. Vrij werk uit 1997.

'Is er overal glans, dan ga ik stoffen opschuren om ze juist weer oud te maken'

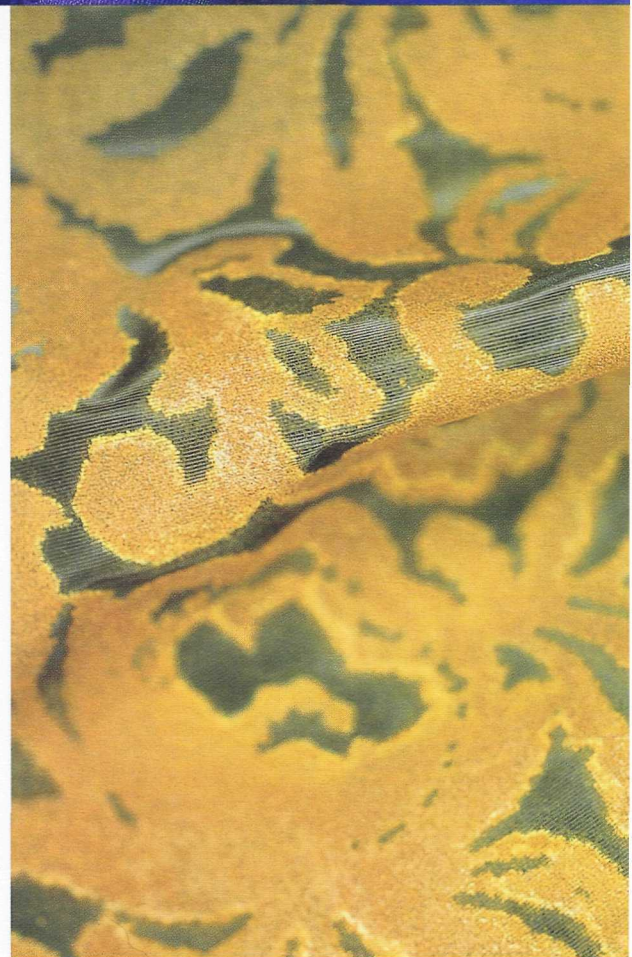
Op de dessinbeurs Atelier van Heimtextil Frankfurt is Van Veldhoven nog steeds de enige aanbieder van innovatieve druktechnieken. Terwijl er toch klanten genoeg zijn. Onlangs nog kochten het Zweedse Almedahls en een Japans bedrijf behoorlijk wat ontwerpen. Het Nederlandse Lakatex brengt binnenkort gecoatete meubel- en gordijnstoffen uit van de hand van Van Veldhoven. 'Het zal de combinatie zijn. Enerzijds de gekke ideeën, anderzijds het vermogen die technisch te vertalen.' Proefstalen maakt hij thuis, in zijn Haagse studio, een zolderetage aan de rand van de Schilderswijk. Niet veel meer dan een zeefdruktafel, planken met chemicaliën en een enorme stapel dozen met opschriften als wollig, transparant, crêpes + edelplat. Want alles begint met een stofje en de mogelijkheid er iets aan toe te voegen. Stoffen met bijzondere garens, weefeffecten of kleine reliëfs, nooit gedessineerd. Ook zijn toevoegingen zijn terughoudend: geen fantasiedessins, maar gescande texturen of weefpatronen. 'Dat geeft meer rust waardoor alle aandacht naar materiaal en techniek kan gaan.' Een ontwerp vindt hij geslaagd wanneer ofwel materiaal en bewerking één geheel zijn geworden – bijvoorbeeld een bouclé waarin hij siliconen heeft geperst –, ofwel er een gelaagdheid is ontstaan waarbij stof en druk om beurten naar voren lijken te komen. Dat effect wordt onder andere bereikt met reflecterende inkt op zijde. Op basis van één geslaagd idee maakt Van Veldhoven meestal meteen een hele serie. De sta-

len (20x30 cm) kosten 1500 gulden per stuk en worden geleverd inclusief druktechnische informatie. Toch worden relatief weinig ideeën daadwerkelijk in productie genomen. De meeste stalen worden gebruikt als trendprognose voor inkopers of voor (mode)trendboeken van bureaus als Trend Union/Lidewij Edelkoort of Promostyl. Pas bij een concrete opdracht werkt hij verder aan de industriële toepassing, gezien de hoge researchkosten vaak in het laboratorium van de fabrikant. Tot nu toe heeft hij weinig last van jatwerk. 'Topbedrijven kopiëren niet, zij hebben een reputatie te verliezen.'

SOEPELE SILICONEN

Eugène is vooral bekend geworden met z'n rubberdrukken. Een moeilijk procédé dat hij pas na de nodige missers onder de knie kreeg. Het begon allemaal met siliconenkit uit de doe-het-zelf winkel, al snel gevolgd door de overstap naar tweecomponenten siliconen rubberinkten die pas uitharden bij 150°C. De langere verwerkingstijd (pot-life) bleek onmisbaar om de apparatuur tijdig schoon te krijgen en "over het weekend heen" te kunnen werken. Er zijn in Europa relatief weinig drukkerijen die ingesteld zijn op siliconenrubbers, met name op de dikere siliconencoatings. Dat ligt vooral aan de hoge kosten voor een gesloten mengsysteem (investering 40-50.000 gulden) dat het ontstaan van luchtbelletjes moet voorkomen.

Intussen is er een tweede probleem: de aangescherpte milieuwetgeving. Siliconen rubberinkten

Linkerpagina: Rubbercoating op ribstof. Vrij werk uit 1997.

Boven: Zeefdruk met interferentiepigment op zijden changeant organza. Deze pigmenten hebben twee kleuren afhankelijk van de hoek waaronder je die bekijkt. Vrij werk uit 1997.

Onder: Roestdruk op acetaat. Het roesteffect treedt op nadat de stof bedrukt is. Vrij werk uit 1997.

Rubberdrukken, een moeilijk procédé, leerde Veldhoven zichzelf met siliconenkit uit de doe-het-zelf winkel

Boven: Rubber dessin op vervilde stof, samen ontwikkeld met Claudy Jongstra in opdracht van het Nederlands Textielmuseum, 1998. Onder: Digitale druk op zijden crêpestof. Vrij werk uit 1998.

kunnen alleen met oplosmiddelen worden verwijderd en die zijn inmiddels taboe. Industriële verwerking op rotatiezeven is daardoor geen optie meer. Van Veldhoven laat de siliconenrubbers nu weer gewoon met de hand zeefdrukken wat een drastische beperking van de oplages betekent. Toch is er geen alternatief. De fijne spuitmondjes van de nieuwe inktjetprinters kunnen de stroperige gel (nog) niet aan. Vergelijkbare transparanten als latex en polyurethaan ogen te plat, zijn te stug of vergelen te snel. 'Het mooie van de soepele siliconenrubbers is dat je het materiaal in een weefsel kunt drukken', zegt Van Veldhoven. 'Net alsof je een boterham smeert. Stof en toplaag worden één.'

Siliconenrubbers hebben ook een negatieve eigenschap: het plakkerige oppervlak. Dat kan ondervangen worden met een textuur. Eugène maakt daarvoor graag gebruik van releasepapier dat kan "lossen" en bestand is tegen het "curen" op 150°C. Het siliconenrubber wordt dan op het structuurpapier gedrukt, vervolgens afgedekt met stof (geen polypropyleen want dat smelt bij 120°C) en afgebakken. Een gangbare techniek voor het maken van vinyl wandbekleding of imitatie leerprints. De sport is echter het zoeken naar aardige texturen én kleinere vellen want release papier gaat in principe per kilometer lengte.

AAIBARE AUTO'S

Van Veldhoven wordt inmiddels gerekend tot de mondiale toppers in het oppervlaktedesign. Hijzelf, een ietwat slungelige verschijning in koltrui, blijft er

laconiek onder. Trends en trendy-zijn interesseren hem maar matig. Wel gaat hij twee keer per jaar naar de Premier Vision in Parijs. 'Daar zie ik vooral wat ik moet mijden. Voor mij is vilt al passé, net als puff-inkt. Is er overal glans, dan ga ik opschuren om stoffen juist weer oud te maken.'

De grootste input krijgt hij van chemische concerns als BasF en CHT. Of hij pikt ideeën op uit het ambacht zoals het gebruik van de oxiderende (decoratie)verven. Die roestende pigmenten zijn overigens helemaal van de baan na een mislukt experiment voor jeansstoffen. Het recept werd wel gevonden, inclusief de benodigde katalysator, maar jammer was dat ook de machines gingen roesten. Momenteel is hij vooral gefascineerd door de tweekleurige interferentiepigmenten en de UV-gevoelige inkten, een nieuw geintje dat geëigend lijkt voor strand- en skikleding.

Toch maken de interieurstoffen 90% van zijn werk uit, mode slechts 10%. Vooral de wandbekledingsector kon binnenkort wel eens een serieuze afnemer worden, meent Van Veldhoven. Een project voor Vescom ligt weliswaar nog in de la, maar voor zijn transparante rubbers op reliëfstof is de laatste tijd opvallend veel belangstelling. Ook vanuit de auto-industrie. 'Zij zoekt naar meer emotie en naar aaibaarheid in dashboard materialen. Je hebt het dan bijna niet meer over textiel, maar over tactiel.'

In het verlengde ligt een opdracht bij Stahl International voor nieuwe leerfinishes. Zelfs een bedrijf als 3M – reflecterende transfers voor wegwerkers, schooltassen en verkeersborden – lonkt

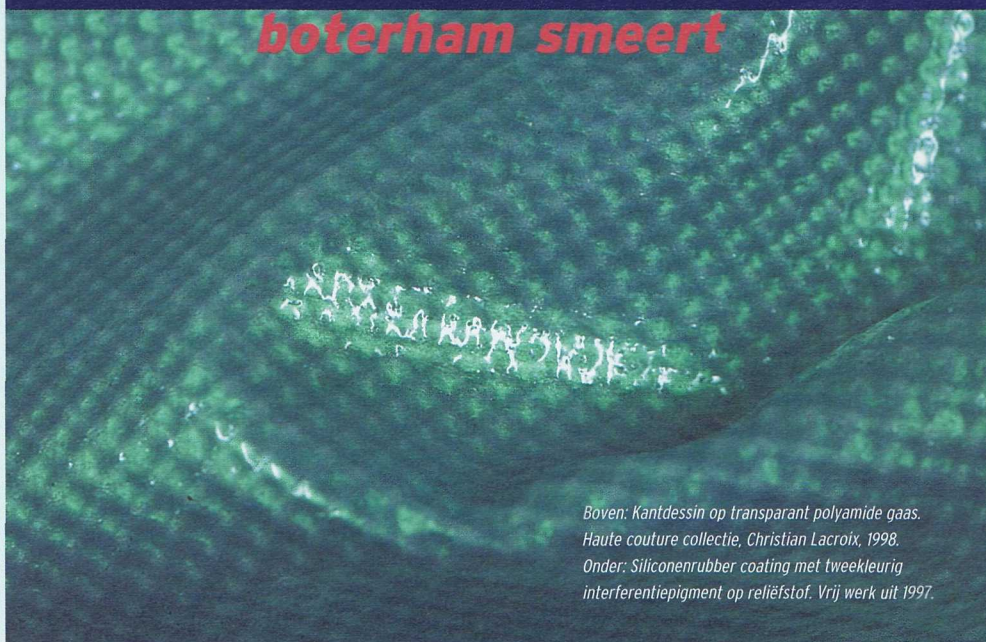
naar modieuzere toepassingen: veiligheid moet fun worden.

Van drukinkt naar coatings en transfers: een logische stap. Glitters horen daar ook bij. Niet dat grove ordinaire van kerst- of poessieplaatje, maar de fijne glitterpoeders van polyester of aluminium. Gemengd met drukinkt zijn ze zelfs wasbaar. Vooral de zwarte varianten geven een mooi antraciet beeld, heel geschikt voor subtiele krijtstrepen en kanteffecten. Van Veldhoven heeft er al een serie stropdassen mee bedrukt. Armani was geïnteresseerd, maar haakte af uit angst voor schadeclaims: aluminium zou Alzheimer kunnen veroorzaken. Eugène haalt z'n schouders op. 'Toch ben ik ervan overtuigd dat glans en glitter terugkomen. Kijk maar naar de mode en het interieurtextiel: overal zie je al steeds geplaatste kraaltjes en pailletten.' **I**

Eugène van Veldhoven (1964) volgde de opleiding Modevormgeving aan de Hogeschool Rotterdam en liep stage bij Dries van Noten en Marithé & François Girbaud (MFG). Na zijn afstuderen in '93 werkte hij ander anderen voor Cinderella en Esprit (schoenen), Lidewij Edelkoort (herenstoffen), MFG-Italië (T-shirts) en Schiesser (ondergoed). In 1995 volgde hij een masterclass bij de Japanse textielontwerper Junichi Arai. 'Het was maar een week, maar het betekende wel de definitieve switch.' ITS Artea, DuPont/Tactel, Schoeller (technisch doek voor o.a. Nike sportkleding) en Schlaepfer (couturestoffen) behoren nu tot zijn vaste klantenkring. Daarnaast doceert Van Veldhoven experimenteel zeefdrukken aan De Koninklijke Academie Den Haag en verzorgt gastcolleges voor diverse academies waaronder het Royal College of Arts in Londen. Het Schielandshuis/Historisch Museum Rotterdam en het Nederlands Textielmuseum hebben werk van hem aangekocht, onder andere uit een coproductie met Claudy Jongstra (verviltingsprocessen). Voor het Centraal Museum ontwikkelde hij een boekomslog met reflecterende inkt, voor het Haags Gemeentemuseum een serie bedrukte dassen en shawls. Inmiddels richt hij zich ook op andere materialen. Voor Verosol gaat hij proeven doen met aluminiumcoating en bij het Europees Keramisch Werkcentrum onderzoek naar texturen in keramiek en glazuren. Ook ligt er een plan om zich samen met de textielontwerpers Hélène Dashorst, Anja de Roos en Marina Strumphler (Marinas) te presenteren in Japan.

**Soepele siliconenrubbers
kun je in één weefsel
drukken; net alsof je een
boterham smeert**

Boven: Kantdessin op transparant polyamide gaas.
Haute couture collectie, Christian Lacroix, 1998.
Onder: Siliconenrubber coating met tweekleurig
interferentiepigment op reliëfstof. Vrij werk uit 1997.